

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

פרשת מִקֵּץ

כח' כסלו תשע"ה

הפטרה: רני ושמחי בת ציון

יציאת השבת ר"ת 17:38

נר רביעי של חנוכה

מברכים חודש טבת שיחול כימים שני ושלישי

המולד בליל שני בשעה 22 - 31 דקות

סדר הדלקת נרות חנוכה

גיליון 318

יציאת השבת:

17:18

ירושלים: 17:19

כניסת השבת:

16:06

ירושלים: 16:03

מוסיף והולך

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

כמעט בכל בית יהודי מדליקים נרות בחנוכה, בין אם יושבי הבית מסורתיים, דתיים, ואפילו חילונים. יש המדליקים נרות ויש המקפידים בהדלקה של שמן זית, אך כולם מדליקים נרות לפי ימי החנוכה: ביום הראשון מדליקים נר אחד ושמש וביום השני מוסיפים נר נוסף וכן הלאה.

והנה בתלמוד (מסכת שבת כא, ב) מובא: "מצוות נר חנוכה נר איש וביתו. והמהדרין נר לכל אחד ואחד (מבני הבית) והמהדרין מן המהדרין - בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמונה (נרות), מכאן ואילך פוחת והולך. ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך". ואכן נפסק בבית הלל, שביום הראשון מדליק נר אחד ומכאן ואילך מוסיף והולך, ונרמז כל זה במילה חנוכה - ח' נרות והלכה בבית הלל.

הדין היחידי בו יש את עיקר המצווה, מהדרין ומהדרין מן המהדרין הוא נר חנוכה בלבד! והנה דוקא מצווה זו של חנוכה בה קיים דין מהדרין מן המהדרין, נהגו כל ישראל להדר בה ולקיימה על הצד הטוב ביותר. הכיצד? נראה כי טעם הדבר נעוץ בנסיבות הנס עצמו.

בהגיע החשמונאים למקדש מצאו כי היוונים טמאו את כל השמנים. החשמונאים הבינו כי המלחמה עם היוונים אינה רק מלחמה פיזית, אלא מלחמה רוחנית, ואע"פ שהיה מותר להם לפי ההלכה להדליק בשמן טמא, כיון שרוב הציבור היה טמא, החשמונאים הידרו להדליק בשמן טהור, להראות כי רוחו הטהורה של עם ישראל נצחה במלחמה והעבירה את רוח הטומאה מן הארץ. אותה הרגשה מיוחדת ניטעה מאותה עת בכל אחד ואחד מבני ישראל, וכשם שהדליקו אז החשמונאים את נרות המנורה בטהרה ובהידור אחר הידור, כך קבעו לנו גם חכמנו דין הידור ומהדרין מן המהדרין, וכך נוהגים בני עמנו מאז מקדם ועד ימנו, כי בכל אחד מאתנו, מיני אז, ניצתה אש האמונה, ותפילתנו צריכה להיות, שיהא זה בבחינת מוסיף והולך...

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנזקקים *

הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

דיני הדלקת נר חנוכה בערב שבת

א. בערב שבת מדליקים נר חנוכה תחילה, ואחר כך נר שבת, ודי בהדלקת נר אחד של חנוכה תחילה, ובעודו ממשיך להדליק שאר הנרות, תוכל האשה לברך ולהדליק נרות שבת, ואינה צריכה להמתין עד שיסיים הדלקת כל הנרות. ויזהר לשים את הנרות במקום מתאים מערב שבת, באופן שלא תכבה אותם הרוח בליל שבת בעת פתיחת וסגירת הדלת. נוהגים שלא לומר "במה מדליקין" בערב שבת חנוכה.

ב. בערב שבת צריך לתת שמן בנרות החנוכה שיעור שידלקו חצי שעה אחר צאת הכוכבים של ליל שבת, ולכן לא יקדימו ההדלקה בנרות שבת בערב שבת חנוכה, כמו שיש נוהגים בכל ערבי שבתות, אלא ידליקו נרות חנוכה כרבע שעה לפני השקיעה, לאחר שיתנו שמן בנרות חנוכה שיעור שידלקו לכל הפחות שעה אחת.

ואם אין הנרות יכולים להכיל שמן בכמות רבה כל כך, או שנר השעוה קטן, ולא יספיק לדלוק כשיעור שעה, יש אומרים שאין יוצאים בזה ידי חובה, וגם יש בזה חשש ברכה לבטלה, ולכן צריך שלפחות באחד מהנרות יהיה השיעור הנ"ל. ואם אי אפשר בלאו הכי – ידליק בלי ברכה. ורק אם יש לו על כל פנים נר אחד שידלק כשיעור שעה אחת, ידליק בברכה.

ג. צריך להדליק נרות החנוכה במקום הנחתם. ואם בעל הבית חולה, אינו רשאי להדליקה סמוך למיטתו, ואחר כך יעבירהו למקומה, אלא יצווה לאחד מבני ביתו, שיברך וידליק, ויוצא ידי חובה.

ד. צריך שיתן שמן בנרות חנוכה כשיעור שידלקו לפחות חצי שעה. וכן, אם מדליק נר שעה, צריך שיהיה בו כשיעור הנ"ל. ואם הדליק בנר שהוא קטן משיעור הנזכר, אפילו אם הוא הוסיף אחר כך שמן כשיעור, לא יצא ידי חובה, מפני שצריך להיות שמן כשיעור הדרוש לפי הדין בעת ההדלקה, שההדלקה עושה מצווה.

לכן, על כל אדם שבא להדליק נר חנוכה, להסתכל ולבדוק היטב בנרות החנוכה, ועיניו יחזו ויבחנו אם יש שמן מספיק לשיעור חצי שעה, כי קורה לפעמים שלא נתן שמן מספיק בנרות, או שנשפך ממנו על ידי דחיפה או מקרה אחר. ורק אחר שיהיה נוכח שיש שמן שיעור הנ"ל, יברך ברכות ההדלקה וידליק.

ה. טוב לחנך את בניו הקטנים שהגיעו לחינוך, בהדלקת נרות ההידור שבכל ערב. אבל אם לא הגיעו לחינוך, אין לתת להם להדליק בנרות החנוכה שהוא יוצא בה. ונר השמש מותר להדליקו אפילו על ידי ילד קטן שלא הגיע לחינוך, הואיל ואין בו שום קדושה.

פסוקים שנוהגים לומר בשעת פתיחת ההיכל בשבת חנוכה: גר לרגלי דברך ואור לנתיבותי: גר יהיה נשמת אדם חפש כל חדרי בטן: כי גר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר: אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה: וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום: לדוד יהיה אורי וישעי ממי אירא יהיה מעוז חיי ממי אפחד: כי אתה תאיר גרי יהיה אליהי וגיה חשבי: קומי אורי כי בא אורך וכבוד יהיה עליך זרח: מאין כמוף יהיה גדול אתה וגדול שמך בגבורה:

פיוטים לחנוכה

עם נאמני, זרע אמוני. הודו לה, פי גבר חסדו.

בימי מתתיה, זקן ידידיה. רב עליליה, פקד את עבדו.
יוצאי יריכו, בניו חניכו. הלכו בדרךיו, לבשו את מדו.
עם יון תקיף, את עמו התקיף. ואלהים השקיף, ממרום הודו.
גבורים נפלו, וטמאים פשלו. וגאים שפלו, אב ומחמדו.
חלשים נצחו, צדיקים צלחו. וטהורים שמחו, הרב את עבדו.
באו למקדש, שרו שיר חדש. לאל הנקדש, גדול כבודו.

מעוז צור

מעוז צור ישועתי, לך נאה לשבת. תכון בית תפלתי, ושם תודה נזבח.
לעת תבין מטבת, מצר המנבח. אז אגמר, בשיר מזמור. חנכת המזבח:
רעות שבעה נפשי. ביגון כחי כללה. חיי מררו בקשי. בשעבוד מלכות עגלה.
ובידו הגדולה. הוציא את הסגלה. חיל פרעה וכל זרעו ירדו באבן במצולה:
דביר קדשו הביאני. וגם שם לא שקטתי. ובא נוגש והגלני. כי זרים עבדתי.
ויין רעל מסכתי. כמעט שעברתי. קץ בבל. זרבבל. לקץ שבעים נושעתי:
ברות קומת ברוש בקש אגגי בן המדתא. ונהיתה לו לפח ולמוקש וגאותו
נשבתה. ראש ימיני נשאת. ואויב שמו מחית. רב בניו וקניניו על העץ תלית:
יונים נקבצו עלי. אזי בימי חשמנים. ופרצו חומות מגדלי. וטמאו כל השמנים.
ומנותר קנקנים. נעשה נס לשושנים. בני בינה. ימי שמונה. קבעו שיר ורגנים:
חשוף זרוע קדשך. וקרוב קץ הישועה. נקם נקמת עבדיך. מאמה הרשעה. כי
ארכה השעה. ואין קץ לימי הרעה. דחה אדמון. בצל צלמון.
הקם לנו רועים שבעה:

סדר הדלקת נר חנוכה

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחידא שם יידי ק"י בוא"ו
ק"י ביחודא שלים (יהודה) בשם כל ישראל. הנה אנחנו באים לקים מצות הדלקת נרות
חנכה כמו שתקנו לנו רבותינו וכוונם לברכה, עם כל המצות הכלולות בה, לתקן את שרשה במקום
עליון. לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ונעלה לפניו יתברך באלו כונו בכל הפגנות
הראויות לכוון במצוה זו. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו. ומעשה ידינו כוננהו:

**ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו
במצותיו וצונו להדליק נר חנכה:
ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, שעשה נסים
לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:**

בלילה הראשון מברך גם ברכה זו:

**ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה:**

לאחר שהדליק נר החיוב יאמר:

הנרות הללו אנחנו מדליקין. על הנסים, ועל התשועות, ועל הנפלאות, שעשית לאבותינו, על ידי
כהניך הקדושים. וכל שמונת ימי חנכה הנרות הללו קדש, ואין לנו רשות להשתמש בהם,
אלא לראותם בלבד, כדי להודות לשמך על נסיד ונפלאותיך וישועותיך:

מזמור שיר חנכת הבית לרוד: ארוממך יהוה כי דליתני, ולא שמחת איבי לי: יהוה אלהי,
שועתי אליך ותתפאני: יהוה העלית מן שאול נפשי, חיתני מירדי בור: זמרו ליהוה חסידיו, והודו
לוכר קדשו: כי רגע באפו חיים ברצונו, בערב לין בכי ולבקר רנה: ואני אמרתי בשלוי, כל אמוט
לעולם: יהוה ברצונך העמדתה להררי עז, הסתרת פניך הייתי נבהל: אליך יהוה אקרא, ואל
אדני אתחנן: מה בצע בדמי ברדתי אל שחת, היודך עפר היגיד אמתך: שמע יהוה וחנו, יהוה
יהי עזר לי: הפכת מספדי למחול לי, פתחת שקי, ותאדני שמחה: למען ימרך כבוד ולא ידם,
יהוה אלהי לעולם אודך:

(נוהגים לשיר 'מעוז צור', מופיע בעמוד הקודם).

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0577788483

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון היי. היה יצחק שושן היי. שרה בת שמחה היי. יצחק אילוז היי. מרים יהודה היי. ציפורה יהושע לוי היי.
ביבה אלימלך היי. ישי הלוי היי. אורי חיים רווח היי. עזר בן עישה היי. תיקוה בת עזיה היי. אלגרה בת גאן היי. מול בת עטלה היי.
פנחס זרחי היי. הראל בן אביגיל היי. אילנה בת סליחה היי. ישי ורחל לוי היי. חנה בת זוהרה היי.
להחזרת נעדריו צה"ל ושבייו ובהם: גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כץ, צבי פלדמן, יחונתן פולארד היי.
לעילוי נשמות הנערים: אייל יפרח היי, גיל-עד שעאר היי, נפתלי יעקב פרנקל היי. ולעין אורון שאול היי וחללי מבצע צוק איתן.
לעילוי נשמות דרב מרדכי אליה זצ"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. דב שלמה צורף ז"ל. רבי יעקב ששן ז"ל. זנה ינה ז"ל. ברכה ספן ז"ל. נדיר נחם ז"ל. נסים כהן ז"ל.
ספר מנחם ז"ל. טריה שמעון בת חזאת ז"ל. מנחה לוי ז"ל. אסתר בת תורא ז"ל. אסתר דוד ז"ל. זנה יצחק ז"ל. רנה פערק ז"ל. הרב אברהם צוקמן זצ"ל.
מרדכי ומשה בני לאה מורדו ז"ל. אליהו בת פריחה ז"ל. תורצה יצחק ז"ל. ישראל אברהם נתן בן מלכה ז"ל. אסתר בת זוהרה ז"ל. אסתר ועבר נחם ז"ל.
ישראל בן שושנה ז"ל. יצחק בן מול מורדו ז"ל. רובי בן שלום צעדי ז"ל. מרים ועטנו ז"ל. עזיה עמוס ז"ל. יצחק ועמרים אטיאס ז"ל. נסים בן חנה ז"ל.
שמעון אבטובול ז"ל. יצחק ולאח אסתרונ ז"ל. רות יעקב ז"ל. חיה רחל לוי ז"ל. אליהו טויש ז"ל. נעימה בת מגידה ז"ל. שמחה אילוז ז"ל.
ראובן אלון בן נטיה ז"ל. סוליקה שושן ז"ל. לאיזה מודר ז"ל. זוהרה בת חנה ז"ל. עליה כהן ז"ל. ר' חיים ארבעה ז"ל. אהרן וקן ז"ל. אורי אורן מועלם ז"ל.
ישראל בן גברה ז"ל. דוד חגיבי ז"ל. דוד חסרברג ז"ל. עמוס דמרי ז"ל. רבי דוד כהן זצ"ל. עישה דהן ז"ל. מול ואליהו תורגמן ז"ל. יסף ברום ז"ל. יסף כהן ז"ל.
ולעין הנפסם בשואה ובהם: אלכסנדר שנור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון היי.

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה